

Dosar nr. 6254/118/2014

R O M Â N I A
CURTEA DE APEL CONSTANȚA
SECȚIA I CIVILĂ
Î N C H E I E R E

Ședința publică din 15 decembrie 2015
Complet specializat pentru cauze privind
conflictele de muncă și asigurări sociale

PREȘEDINTE - R. A.

JUDECĂTOR - M. B.

GREFIER - I. A.

S-a luat în examinare apelul civil declarat de apelanta pârâtă (...), cu sediul în (...), împotriva sentinței civile nr. 3092 din 04 decembrie 2014 pronunțată de Tribunalul Constanța în dosarul nr. 6254/118/2014, în contradictoriu cu intimata reclamantă (...), domiciliată în (...), având ca obiect contestație privind alte drepturi de asigurări sociale,

La apelul nominal făcut în ședință publică se prezintă intimata reclamantă (...), personal și asistată de avocat (...), în baza împuternicirii avocațiale nr. (...) din (...) pe care o depune la dosar, iar pentru apelanta pârâtă (...) se prezintă consilier juridic (...), conform delegației depuse la dosar nr. (...).

Procedura este legal îndeplinită, cu respectarea dispozițiilor art. 155 și următoarele Cod procedură civilă.

În referatul oral asupra cauzei grefierul de ședință învederează că la data de 11 decembrie 2015 intimata reclamantă (...) a depus la dosar punctul de vedere cu privire la problema de drept pusă în discuție de instanță la termenul anterior.

După referatul grefierului de ședință:

Apărătorul intimatei reclamante susține că este de acord cu sesizarea ÎCCJ, sens în care au depus la dosar și un punct de vedere.

Reprezentantul apelantei pârâte depune la dosar punctul de vedere privind necesitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție și o notă internă privind baza de calcul a contribuției de șomaj utilizată la stabilirea cuantumului indemnizației de șomaj.

Instanța rămâne în pronunțare asupra sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept referitoare la interpretarea și aplicarea art.39 al.2 lit.b)

CONFORM CU
ORIGINALUL

raportat la art.27 al.1 din Legea nr.76/2002 și art.191 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr.76/2002 aprobate prin HG nr.174/2002, astfel cum au fost modificate prin HG nr.113/2011, referitor la baza de calcul a indemnizației de șomaj, respectiv dacă aceasta include și ajutorul acordat cu ocazia pensionării și compensația pentru concediul de odihnă neefectuat la încetarea raporturilor de muncă.

C U R T E A

Obiectul cauzei:

Reclamanta a solicitat anularea dispoziției emise de (...), și obligarea paratei la eliberarea unei dispoziții privind stabilirea indemnizației de șomaj care să țină cont de veniturile obținute pentru care angajatorul a plătit contribuția de asigurări sociale.

În motivarea acțiunii, reclamanta arată ca i-a încetat contractul individual de muncă iar indemnizația de șomaj ar fi trebuit calculată în raport de toate sumele încasate inclusiv ajutorului acordat cu ocazia pensionării potrivit prevederilor din contractul colectiv de muncă și compensația pentru concediul de odihnă neefectuat la încetarea raporturilor de muncă plătite cu ocazia încetării raporturilor de muncă.

Soluția instanței de fond:

Tribunalul a admis acțiunea și a obligat parata să emită în favoarea reclamantei o nouă dispoziție privind stabilirea dreptului la indemnizație de șomaj al cărei quantum să aibă în vedere toate veniturile obținute de reclamanta în ultimele 12 luni anterioare concedierii, venituri asupra cărora angajatorul a reținut și virat contribuții de asigurări pentru șomaj, conform adeverinței eliberate.

Apelul părâtei

În motivarea apelului s-a arătat, în esență, că sumele plătite de angajator la încetarea raporturilor de muncă cu titlu de ajutor acordat cu ocazia pensionării potrivit prevederilor din contractul colectiv de muncă și compensația pentru concediul de odihnă neefectuat la încetarea raporturilor de muncă nu pot intra în baza de calcul a ajutorului de șomaj iar angajatorul a calculat și virat în mod greșit contribuții de asigurări pentru șomaj la quantumul acestor sume ceea ce nu înseamnă însă că și ajutorul de șomaj ar trebui calculat tot prin raportare la aceste sume.

Obiectul sesizării

Modificările succesive ale Legii nr.76/2002, ale Codului Fiscal (Legea nr. 571/2003) și ale Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 76/2002 aprobate prin HG nr. 174/2002, aduc în discuție respectarea principiului

contributivității din perspectiva modului de calcul al cuantumului indemnizației de șomaj raportat la baza de calcul a contribuției pentru asigurări de șomaj.

Ca urmare, Curtea apreciază necesar a se lămuri în prealabil chestiunea interpretării și aplicării art.39 al.2 lit.b) raportat la art.27 al.1 din Legea nr.76/2002 și art.191 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr.76/2002 aprobate prin HG nr.174/2002, astfel cum au fost modificate prin HG nr.113/2011.

Admisibilitatea sesizării

Așa cum s-a arătat, obiectul sesizării privește norme juridice de care depinde soluționarea cauzei.

Problema de drept este nouă, vizând o situație legislativă rezultată din modificarea actelor normative evocate prin acte normative relativ noi.

Problema de drept este una dificilă întrucât ea aduce în discuție principiul contributivității raportat la un cadru legislativ neclar, rezultat din modificări succesive și necorelări precum și din inexistența unei enumerări exhaustive a sumelor sau avantaje de natura salariala ori asimilate salariilor în vederea impunerii în norma de trimitere din Codul Fiscal și a unui criteriu de determinare puțin restrictiv ca acestea să aibă legătură cu activitatea desfășurată în baza unui contract individual de muncă [art.55 și art.296⁴ al.(1) din Codul Fiscal (Legea nr. 571/2003)].

Incidental, se pune problema și a interpretării art. 55 (1) și art.296⁴ al.(1) din Codul Fiscal (Legea nr. 571/2003) în sensul de a stabili dacă ajutorului acordat cu ocazia pensionării potrivit prevederilor din contractul colectiv de muncă și compensația pentru concediul de odihnă neefectuat la încetarea raporturilor de muncă intră în noțiunea de sume de natura salariala sau avantaje asimilate salariilor.

Opinia instanței

În forma sa inițială, art. 27 al.1 din Legea nr.76/2002 stabilea că baza de calcul a contribuției individuale la bugetul asigurărilor pentru șomaj era constituită din **salariul de baza lunar brut**.

Ca urmare, dacă acest text legal ar fi rămas în această formă, ar fi existat concordanță deplină cu prevederile art.39 al.2 lit.b) din Legea nr.76/2002 în sensul că baza de calcul a indemnizației de șomaj este aceeași baza de calcul a contribuției individuale pentru bugetul asigurărilor de șomaj, ceea ce ar fi corespuns principiului general al contributivității care presupune ca beneficiile de asigurări sociale să fie corespunzătoare contribuțiilor plătite de asigurați.

Urmare a modificărilor succesive ale Legii nr.76/2002, art.27 al.1 stabilește că respectiva contribuție se calculează la bază de calcul stabilită potrivit legii.

Potrivit art.296⁴ al.(1) din Codul Fiscal (Legea nr. 571/2003) baza lunara de calcul al contribuțiilor sociale individuale obligatorii, în cazul persoanele fizice rezidente care realizează venituri din desfășurarea unor activități în baza unui contract individual de munca [prevăzute la art. 296³ lit. a)] reprezintă câștigul brut realizat din activități dependente, în țară și în străinătate, cu respectarea prevederilor instrumentelor juridice internaționale la care România este parte, care include: a) veniturile din salarii, astfel cum sunt definite la art. 55 alin. (1); [...] o) orice alte sume de natura salariala sau avantaje asimilate salariilor în vederea impunerii.

Pe de altă parte, art. 55 (1) din Codul Fiscal (Legea nr. 571/2003) prevede că sunt considerate venituri din salarii toate veniturile în bani și/sau în natura obținute de o persoană fizică ce desfășoară o activitate în baza unui contract individual de munca, indiferent de perioada la care se referă, de denumirea veniturilor ori de forma sub care ele se acordă, inclusiv indemnizațiile pentru incapacitate temporară de munca, iar regulile de impunere proprii veniturilor din salarii se aplică și următoarelor tipuri de venituri, considerate asimilate salariilor: [...] k) orice alte sume sau avantaje de natura salariala ori asimilate salariilor în vederea impunerii.

La alineatul (3) al aceluiași articol, se stabilește că avantajele, cu excepția celor prevăzute la alin. (4), primite în legătura cu o activitate menționată la alin. (1) și (2) includ, însă nu sunt limitate la enumerarea cuprinsă în acest articol, putând fi în discuție și ajutorului acordat cu ocazia pensionării potrivit prevederilor din contractul colectiv de muncă și compensația pentru concediul de odihnă neefectuat la încetarea raporturilor de muncă, în discuție în cauză.

Calculul indemnizației de șomaj se face, însă, potrivit art.39 al.2 lit.b) din Legea nr.76/2002, raportat numai la **salariul de bază brut lunar** (media acestor salarii pe ultimele 12 luni de stagiul de cotizare), ceea ce conduce la concluzia că nu s-ar include în baza de calcul a ajutorului de șomaj alte drepturi salariale în afara acestui salariu (cum sunt drepturile acordate la încetarea raporturilor de muncă la care s-a făcut referire).

În acest mod, principiul contributivității nu mai este respectat, în sensul că asiguratul plătește contribuția raportat la anumite venituri care nu mai sunt însă avute în vedere atunci când este calculată indemnizația de șomaj la care are dreptul.

Dificultatea interpretării vine din faptul că, potrivit art.19¹ din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 76/2002 aprobate prin HG nr.

174/2002, astfel cum au fost modificate prin HG nr.113/2011, prin salariu de baza lunar brut pe ultimele 12 luni de stagiul de cotizare, prevăzut la art. 39 alin. (2) lit. b) din lege, se înțelege baza lunara de calcul al contribuției individuale la bugetul asigurarilor pentru somaj prevazuta la titlul IX² «Contributii sociale obligatorii» din Legea nr. 571/2003, cu modificările si completările ulterioare, pe ultimele 12 luni în care s-a realizat stagiul de cotizare.

Această interpretare a normei legale dată prin Normele Metodologice pare să aibă în vedere respectarea principiului contributivității, în sensul de a se calcula indemnizația de șomaj raportat la toate veniturile în raport de care s-a calculat, reținut și virat contribuția la fondul asigurărilor de șomaj.

Ca urmare, față de prevederile legale și metodologice evocate, se pune problema dacă indemnizația de șomaj se calculează incluzând în veniturile din ultimele 12 luni de stagiul pentru care se face media și a veniturilor constând în ajutorul acordat cu ocazia pensionării potrivit prevederilor din contractul colectiv de muncă și compensația pentru concediul de odihnă neefectuat la încetarea raporturilor de muncă, acordate în ultima lună de activitate, sau se are în vedere numai salariul de bază brut lunar din această ultimă lună.

Curtea apreciază că principiul contributivității trebuie să primeze și raportat la prevederile art.56 al.2 din Constituția României referitor la justețea așezării sarcinilor fiscale ceea ce presupune beneficii corespunzătoare contribuțiilor.

De altfel, în legătură cu principiul contributivității, comun tuturor sistemelor de asigurări sociale, Înalta Curte de Casație și Justiție s-a pronunțat în privința sistemului public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale.

Principiile enunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție cu aceea ocazie pot fi aplicate, *mutatis mutandis*, și în cazul asigurărilor pentru șomaj.

Astfel, prin Decizia nr. 19/2012 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în recurs în interesul legii s-a stabilit cu caracter obligatoriu că „în interpretarea și aplicarea prevederilor art. 2 lit. e) și art. 164 alin. (2) și (3) din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale și pct. V din anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005 privind recalcularea pensiilor din sistemul public, provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat, **sporiurile și alte venituri suplimentare realizate anterior datei de 1 aprilie 2001** vor fi luate în considerare la stabilirea și recalcularea pensiilor din sistemul public dacă au fost incluse în baza de calcul conform legislației anterioare, sunt

înregistrate în carnetul de muncă sau în adeverințele eliberate de unități, conform legislației în vigoare, și pentru acestea s-a plătit contribuția de asigurări sociale.”

În considerentele acestei decizii s-au reținut următoarele:

„În aceste condiții, neluarea în considerare a unor sume pentru care s-au plătit contribuțiile de asigurări sociale echivalează cu o încălcare a principiului contributivității, având drept finalitate nerealizarea scopului avut în vedere de legiuitor, astfel cum de altfel a statuat Înalta Curte de Casație și Justiție și prin Decizia nr. 19 din 17 octombrie 2011 pronunțată în recurs în interesul legii privind interpretarea dispozițiilor art. 2 lit. e), art. 78 și art. 164 alin. (1) și (2) din Legea nr. 19/2000 și ale art. 1 și 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005.

În plus, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit în jurisprudența sa că drepturile de asigurări sociale cuvenite în baza contribuțiilor de asigurări sociale plătite constituie un bun patrimonial în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ratificată de statul român prin Legea nr. 30/1994.

Cu titlu de exemplu este de menționat Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 7 februarie 2012, pronunțată în Cauza Ana Maria Frimu ș.a. împotriva României, prin care Curtea, deși a respins cererea ca inadmisibilă, a reafirmat faptul că art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție garantează plata prestațiilor sociale pentru persoanele care au achitat contribuții la bugetul asigurărilor sociale (relevantă în acest sens este și Cauza Constantin Abăluță ș.a. împotriva României).

De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a decis că drepturile de asigurări sociale sunt legate de plata contribuțiilor de asigurări sociale specifice, considerându-se că dreptul la alocația de urgență (pentru care reclamantul plătitese contribuția specifică) reprezintă un drept patrimonial în sensul art. 1 paragraful 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Hotărârea în Cauza Gaygusuz împotriva Austriei din 16 septembrie 1996.

În concluzie, principalul element obiectiv apt să conducă la o justă și legală stabilire și reactualizare a pensiilor provenind din fostul sistem de asigurări sociale de stat îl reprezintă contribuțiile de asigurări sociale plătite, astfel că la stabilirea și reactualizarea drepturilor de pensie trebuie luate în calcul toate sporurile și alte venituri de natură salarială pentru care angajatorul/angajatul a plătit contribuția pentru asigurările sociale de stat”.

În consecință, Curtea,

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
D I S P U N E**

Sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

- interpretarea și aplicarea art.39 al.2 lit.b) raportat la art.27 al.1 din Legea nr.76/2002 și art.191 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr.76/2002 aprobate prin HG nr.174/2002, astfel cum au fost modificate prin HG nr.113/2011, referitor la baza de calcul a indemnizației de șomaj, respectiv dacă aceasta include și ajutorul acordat cu ocazia pensionării și compensația pentru concediul de odihnă neefectuat la încetarea raporturilor de muncă.

În temeiul art.520 al.2 Cod.pr.civ. suspendă judecata cauzei până la soluționarea sesizării.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 15 decembrie 2015.

Președinte,
Răzvan A.

Judecător,
Marius B.

Pt. grefier,
[semnătură], aflată în CM,
conf.art. 426 alin. 4 C.p.c.
semnează grefier șef

CONFORM CU
ORIGINALUL

Red.hot.jud.fond C.C.A. nr. 100
Tehnored.dec.jud.apel R.Angela/14.01.2016/5 exp.